Փունջը ՇԱՐԱԹ օրերը կը հրատարակուի :

Տարեկան բաժանորդագինն է երկու եւ կէս արծաթ Մէճիտ կանխիկ վճարելի , բէ մայրաքաղաքիս եւ իւր արուարձանաց եւ բէ գաւառաց համար :

վեց եւ երեք ամսոց համար ալ բաժանորդ կրնդունուի :

Տեղական եւ գաւառական թղթատարութեան ծախքը խմբագրութիւնը պիտի վճարէ :

Հատը 40 փարայ է, եւ կգտնուի մասնաւորապես Պահճէ-գաբու ջրավաճառ եւ գրավաճառ Փոդոս աղայի խանութը :

Ծանուցման տողը 3 դրուշ է մէկ անգամի համար : Աւելի ածան կըլլայ աւելի անգամներու համար :

Խմբագրութեան վերաբերեալ որ եւ է գիր ուղղելի ատ. Տճօրնե-Տէր Հ. Ս. Ալատճատեան կ. Պոյիս Գալղգ-բազար Նաճիյէ խան վերի յարկ թիւ 16 :

ADRESSE
H. S. ALADJADJIAN
Directeur du journal Armenien Pountch
—16 Nafié-Han . Balouk-Pazar 16—
Constantinople

ՓՈՒՆՋ

ԹԻՒ 1894 — ՇԱԲԱԹ — 1884 ՅՈՒՆԻՍ 16

ԱԶԳԱՅԻՆ

Առաջնորդութիւն

Փունջի խմբագրութիւնն՝ որ յաճախ գրած է գաւառական ազգայնոց անառաջնորդ եւ անհովիւ , կամ ի ձեռս անարժան ու ապիկար առաջնորդաց ու հովուաց լքման վնասուց վրայ , որ ստէպ խօսած է առաջնորդական սահմանաց վերակազմութեան յանձնաժողովոյ երկար ժամանակէ հետէ անգործ ու անաշխատ դադնուելուն վրայ , որ ազգային կեդրոնական վարչութեան Իաղաքական ժողովոյ վերջին վերահաստատութենէն եւ կրճնական ժողովոյ նոր ընտրութենէն յետոյ յիշեալ խնդիրներն յիշեցուցած է քանիցս , արդ մեծաւ գոհունակութեամբ կը տեսնէ որ Թատն ժողովն սկսած է վերջի եւ խնամ տանիլ այս կարեւորագոյն խնդրոյ կարգադրութեան համար՝ առաջնորդական սահմանաց վերակազմութեան յանձնաժողովոյ պակասեալ անդամոց տեղը ուրիշներն ընտրելով եւ առ յանձնաժողովն վերոթեալ նուիրեան հրաւէր ուղղելով , և առաջնորդական թափուր՝ անխնամ ու տարտամ վիճակաց համար առ ազգային ժողովն ուղղեալ առաջարկութեան գիր մը պատրաստելով , որ պիտի տեսնուի Ազգային ժողովոյ առաջիկայ նստին մէջ : կը մաղթենք , որ ազգային վարչութեան այս շարժումն շարունակուի մինչև ցվերջնական կարգադրութիւն յիշեալ խնդրոց , որ՝ ինչպէս դիտեցինք երկու շաբաթ յառաջ , իւր գործոց գլուխը պիտի լինի :

Արդ՝ անցնելով Ազգային ժողովոյ մատուցանելի առաջարկութեան , որ է առժամանակեայ արտօնութիւն՝ ուղղակի առաջնորդ ընտրելու համար , խնդիր է , թէ Ազգային ժողովը պիտի հաւանի՞ : Անտարակոյս պիտի հաւանի տալ այդ արտօնութիւնը , միայն այն վիճակաց համար , որ առաջնորդի պէտք ունին , բայց իրենք չեն կրնար ընտրել իրենց յարմարն ու անյարմարն և Պատրիարքարանէն ղրկուած ընտրելեաց ցանկէն գոհ չեն լինիր . այն վիճակաց համար յորս բազդամոլ և շահադէզ մարդիկ ժողովրդեան մեծագոյն մասին միամտութիւնն իրենց գործիք ու խաղալիկ ըրած՝ ըստ հաճոյս իւրեանց կգործեն , և ջանահնար կը լինին անոք ու անհովիւ թողուլ ժողովուրդն , որպէս զի բոլորովին իրենց մնայ ասպարէզն : Ազգային ժողովն՝ որ ազգային սահմանադրութեան պահպանութեան ու անթերի գործադրութեան հսկեցող նուիրական ուխտն ու կոչումն ունի , պարտաւոր է՝ այդ հաւանութիւնը տալէն յառաջ , ազգային Վարչութենէն առնուլ այն վիճակաց ցանկն , յորս ուղղակի առաջնորդ պրկել արժան կդատուի . առնո՛ւլ ցանկն բաւական ծանօթութեամբ , և միայն մէկ տարւոյ համար տալ այդ առժամանակեայ արտօնութիւնն , և միանգամայն յանձնարարել որ վերջին վորձ մ՛ալ ընէ ըստ սահմանադրութեան առաջնորդական ընտրութիւն կատարել տալու համար : Ազգային օրինաց սիրող երեսփոխան էֆէնտիներու ուշադրութիւնը կիսնդրեմ մեր այս վերջին տողերուն վրայ : Ազգային Սահմանադրութեան չէնքին անկեան վէմն է հաստակաց ընտրական իրաւունքը . պէտք չէ հպիլ յայն՝ առանց բանաւորագոյն պատճառի , և առանց հաստատուն պայմանաց :

Աւելորդ չեմք համարիր կըրկնել , թէ պարտ է՝

1. Այրպէսի վիճակաց ցանկն առնուլ , հանրելէն քաւական ծանօթութեամբ .

2. Մէյն մէկ պարապ համար պարապ նահանգ չթողուլ .

3. Պարտիլել՝ որ վերջին փորձ մ՛ալ ընէ , ընտրութիւնը սահմանադրապէս կատարել տալու համար :

Երէկուայ Առաջնորդ Գեր. Տ. Հմայեակ եպիսկոպոս դարձեալ հրաժարագիր ղրկած , և ի Պոլիս ուղեւորելու պատրաստուիլը ծանուցած լինելով՝ Թատն ժողովն որոշեց հեռագրել առ Նորին Գերապատուութիւնն , որ չմեկնի մինչև վիճակէն և շարունակէ առաջնորդական պաշտօնը մինչև ցնոր սրբազնորինութիւն ազգային վարչութեան :

— Առաջնորդական վիճակաց վերակազմութեան յանձնաժողովոյ անդամոց երկուքն , Աղաբէգեան Սարգիս էֆէնտի՝ պաշտօնակալութեամբ , և Տ. Գրիգոր եպիսկոպոս Մինեանցեան՝ վախճանմամբ պակասած լինելով՝ տոցա տեղ ընտրուեցան Գեր. Տ. Խորէն Ս. Արքեպիսկոպոս Նար-Պէյ և Պապի էֆէնտի Պապոյեան :

— Մօտերս ազգային վարչութեան կողմանէ հեռագրեցաւ ի Կիւրին առ Գեր. Տ. Ղեւոնդ եպիսկոպոս Շիշմանեան , որ երթէ Պոլիս գայ : Արդ՝ Նորին Գերապատուութիւնը պատասխան գրած լինելով թէ մտադիր է Պիլեճիկ ուղեւորիլ , որոշուեցաւ հեռագրել առ նա , որ Պիլեճիկ կամ այլուր չերթայ , այլ ըստ որոշման կեդրոնական վարչութեան ուղեւորի ի Պոլիս : Ընդ սմին որոշուեցաւ դրկել և առ Աբժ . Տ . Յովսէփ Մ. վարդապետ Սարաճեան ի Պիլեճիկ, որ հովուական այցելութեան պաշտօնը շարունակէ :

— Անցեալ կիւրակէ առաւօտ , յետ աւարտման եկեղեցական ժամերգութեանց , Սամաթիոյ Ն. Վարդուհեան օրիորդական վարժարանի մէջ Նուենեայ և Մանեայ տարեդարձ հանդէսը կատարուեցաւ : Բարօղիչն , Գեր. Տ. Գէորգ Եպս. Թարոյեան , և ուսուցչուհիք ընդ ընդ , պակասեալ անգամոց տեղ նորերն ընտրուած լինելով՝ երգչախմբի նիստ ըրաւ , և դիւանը կազմեց՝ Սափրչեան Տ. Տիմոթէոս սրբազանն առաջին և Օրմանեան Տ. Մաղաքիա Ծ. վարդապետն երկրորդ առենապետ , իսկ Իւթիւճեան Տ. Գէորգ Ծ. վարդապետն առենադպիր ընտրելով :

— Մուչէն հեռագրեալ է , թէ Մշոյ Ս. Կարապետ վանուց միաբանից մէջ դարձեալ կապ ու կռիւ տեղի ունեցեր է , և Մշոյ փոխ–առաջնորդն ու թեմականք վանքը գացեր են : Հեռագիրը բացայայտ չծանուցաներ , թէ ինչո՞ւ վանք գացեր են , և եթէ խաղաղութիւնը վերահաստատելու համար է , թեմականք ինչ պատճառ ընկերացեր են փոխ–առաջնորդին :

— Կը լսեմք , թէ կայսերական կառավարութիւնն որոշած է , որպէս ի գաւառս նոյնպէս և ի մայրաքաղաքիս կալուածական արոց վրայ 100 ին 6 աւելցնել , հանրային կրթական գործին համար , յորմէ անշուշտ մեր ազգային վարժարանք ալ իրենց մասն ու բաժինը պիտի ունենան , որուհետեւ անք ունին մեծապէս :

— Աբժ . Մկրտիչ Տէր Յակոբեան Աւագ քահանայի դուստր տիկին Համասիւռա Մ. Տէօքմէճեան երկուշաբթի իւր մահկանացուն կնքեց ի հասակի 21 ամաց , և յուղարկաւորութեան հանդէսը կատարուեցաւ հետեւեալ օրն ի Ս. Երրորդութեան եկեղեցւոյ Բեբայի , արժանավայել հանդիսիւ :

— Իսկիւտարի Նոր–Թաղի Ճեմարան երկսեռ վարժարանաց ուսանողաց հարցաքննութիւնք կատարուած լինելով անցեալ շաբթու , կիւրակէ մրցանակաբաշխութեան հանդէսը տեղի ունեցաւ Թաղին Ս. Կարապետ եկեղեցւոյն մէջ , ի ներկայութեան Տ. Խորէն Նար–Պէյ և Տ. Մատթէոս Իզմիրլեան Գեր . Սրբազանաց , Ուսումնական խորհրդականաց , Տնողաց և այլոց : Վարժարանաց Հոգաբարձութիւնը փութացեր է կատարել հարցաքննութիւններն ու մրցանակաբաշխութիւնն , իւր քառամեայ պաշտօնավարութեան շրջանն յուսկիս 1 ին լրանալուն պատճառաւ : Հոգաբարձութեան երեք անդամներն ալ՝ Թորգոմեան էֆէնտի կարդաց իրենց քառամեայ հաշուարութեան տեղեկագիրն , յորմէ կիմացուի որ որչափ վարժարանաց ուսումնական յառաջադիմութեան , նոյնչափ և առաւել քան զառաւել նիւթական պիտոյից մատակարարութեան և երիտասարդաց հասարակաց կրթութեան համար ջանացեր են , և առ այս՝ զանազան արտաքոյ կարգի միջոցներ , — ինչպէս են վաճառահանդէս , նուագահանդէս , ևլն , — ի գործ դնելով հանգերձ , 100 լիրայի չափ պարտք մը գտացեր է՝ յիշեալ միջոցներն ակնկալեալ արդիւնքը չունենալուն և ուսանողաց վճարմանց հետզհետէ նուազելուն պատճառաւ : Տեղեկագրէն կիմացուի , թէ թաղին եռանդուն երիտասարդներէն կազմեալ Բարեգործական անուն ընկերութիւն մը երկու տարիէ հետէ ամէն ամիս 200 դրշ տալով վարժարանին՝ նպաստած է, և դեռ կշարունակէ . և թէ այս ընկերութիւնն Յարութեան տօնի օրերն ալ մէկ մէկ ձեռք ղգեստ ու կոշիկ կուտայ կարգ մը չքաւոր ուսանողաց , և ապահիւ տիկնայք խումբ մ՛ալ չրջագգեստ ու կոշիկ կնուիրեն նոյն կարգի աշակերտուհեաց : Դարձեալ տեղեկագրէն կիմացուի , թէ վարժարանին սանուն ք իրենց մէջ կազմեալ ընկերութեան միջոցաւ քանի մը ամիս 100 ական դրուշ նուիրեր են վարժարանին , թէ՝ Նպաստամատոյց անուն ընկերութիւն մը չորս տարիէ հետէ վարժարանին աղքատիկ աշակերտաց ու աշակերտուհեաց դպրոցական պիտոյքն հոգացած է անընդհատ , և թէ՝ Թաղին քարոզիչն , Իզմիրլեան Գեր. Տ. Մատթէոս Սրբազան՝ երկու տարիէ հետէ յիշեալ վարժարանաց բարձրագոյն կարգաց կրճնական դասերն կատարէ , վարժարանէն պահանջած ամսաթոշակները ընդհատելով, և ամեական վարձք ընդունելէ հրաժարելով ինքնաբերաբար : Հոգաբարձութիւնը տեղեկագրին մէջ յիշատակելով այս ամեն նպաստներն ու օժանդակութիւնները , շնորհակալութիւններ մատուցած է , ինչպէս պարտ և արժան է :

— Կարնոյ բանտարկելոց շնորհուած ազատութեան առթիւ, Կարնոյ առաջնորդ Գեր. Տ. Մաղաքիա Ծ. Վ. Օրմանեան , կիւրակէ Բեբայի գերեզմանատան Ս. Լուսաւորիչ եկեղեցւոյ մէջ Պատարագ մատուցանելով, բարեմաղթեց վասն Թանկագին կենաց Օգոստ. Սուլթանին , վասն փառաց Օսմանեան կայսրութեան , և վասն յաջողութեան Բարձ . Մեծ . Եպարքոսին և ամենայն նախարարաց :

— Տամատեան Ստեփան էֆէնտի Ազգային երեսփոխան ընտրուեցաւ Օրթագիւղէն :

— Կրճնական ժողովն երկուշաբթի ամառնական և այլ անհատական խնդիրներէ զատ , վարչական խնդիրներ ալ կարգադրեց , յորոց հետեւեալք հաղորդեցան մեզ ի հրատարակութիւն :

1. Որոշեց չրջաբերականաւ աղդարարել մայրաքաղաքիս Թաղական խորհրդոց , թէ ազգային վարժարանաց մէջ կրճնական դասախօսութիւն ընդ աշխարհականք պարտին՝ Կրճնական ժողովէն վը-

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ ԿԱՌԱՎԱՐՈՒԹՅԱՆ ՊԱՇՏՈՆԱԹԵՐԹ

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ ՕՐԵՆՔՆԵՐԸ

ՀՀ ԱԶԳԱՅԻՆ ԺՈՂՈՎԻ ԿՈՂՄԻՑ ԸՆԴՈՒՆՎԱԾ

ՀՀ ՕՐԵՆՍԴՐՔԻ ՆԱԽԱԳԻԾԸ ՀՀ ՎԱՐՉԱՊԵՏԻ ԿՈՂՄԻՑ ՆԱԽԱՊԵՍ ՀԱՍՏԱՏՎԱԾ ՀՀ ՕՐԵՆՔՆԵՐԻ ՑԱՆԿԸ

ՃԱՐԱՎԱՆ

Ուրբաթ 16 Յունվար 1884

Հ. Պոլիս 20 Յունվար։ — Ռուսական
դեսպանը Բարձր Դրան հայտնել է, որ
Ռուսաստանի կառավարությունը ոչ միայն
չի ընդունում Անգլիայի առաջարկությունը
Պարսկաստանի հետ առևտրական նոր
դաշնագրի մասին, այլև ինքն էլ պահանջում
է, որ Պարսկաստանը իր հողերի միջով
ռուսական ապրանքներին ազատ անցում
տա դեպի Հնդկաստան։

Ռուսական դեսպանը Բարձր Դրան
հայտնել է, որ Ռուսաստանի կառավարությունը

խեղդամահ եղեր, 70 տունք կոր-ծաներ, բաղմաթիւ այդիք աւեր-եր, և բազում դուար խեղդուեր են։ 300 հաղար րուպլի կհաշուեն վնասն։

= Անցեալ 3 ին, Զարին եղբայր Սերկիոս մեծ դուքսն ամուսնա-ցաւ Հէսսի եղիսաբէթ իշխանուհ-ւոյն հետ Ճմերայրին պալատան մէջ, յունական ու լուտերական ծէսեր-րով, ի ներկայութեան կայսեր, կայսրուհւոյն, Յունաստանի թա-գաւորին ու թագուհւոյն, պալա-տականաց և դեսպանաց։ Քաղա-քը լուսաղարդեցաւ և չքեղ հան-դէսներ կատարուեցան։

= Մօտերս Ռուսիոյ հպատա-կեալ Մէրվի նոր նահանգին մէջ՝ որ 200000 բնակիչ ունի, ամրու-թիւնները պիտի կառուցուին՝ 3 միլիոն րուպլի ծախիւք։

= Լոնտոնէն Յունիս 19 թըւո-ւով հեռագրուած է, թէ քաղա-քապահ զօրաց դունդ մը Լիմէ-րիքէն Թըրպէթ գնացած ժամա-նակ ապատամբելով՝ բնակչաց վը-րայ յարձակեցան և կղզւոյն գիւղա-քաղաքին մէջ ծանր անկարգու-թիւններ ու բռնութիւններ գոր-ծեցին, բնակչաց բաղումք վի-րաւորեցան, և քննութիւն բաց-ուելով՝ բաղմաթիւ ղինուորք ձեր-բակալեցան։

= Աւստրիոյ կառավարութիւ-նը մտադիր է աւերցնել Դանուբի վրայ մարտանաւուց թիւը, կանո-նաւոր նաւատորմիղ կազմելու հա-մար, ինչպէս ուրիշ տէրութիւնք ունին մեծ գետոց վրայ։

= Ռամպոճի թագաւորութեան վարչութիւնը Ռոչինչիի գաղղիա-կան կառավարչին յանձնուեցաւ։ Ա-յսուհետև Ռամպոճի մաքս, ել-եւմուտք, զօրք, դատարանք և հանրային ղինութիւնք գաղղիա-կան պաշտօնէից ձեռամբ պիտի կառավարուին։ Գերութիւնը ջըն-ջուեցաւ Ռամպոճի մէջ։ Առ այժմ տարին 300000 ֆրանք թոշակ յատ-կացեալ է Նորոտամ թագաւորին։ Թոշակները յատկացան նաև արքա-յական գերդաստանին անդամոց։ Ռամպոճի թագաւորութիւնն 1863 ին գաղղիական հովանաւորութեան ներքև դրուեցաւ։ Միամի թա-գաւորին կողմէ նեղուելով, Ռամ-պոճի թագաւորը խնդրեց Գաղղի-ոյ հովանաւորութիւնն։ Անկէ հե-տէ Ռամպոճ հետզհետէ Գաղղիոյ տիրապետութեան ենթարկեցաւ բարեկամական ձեւերու ներքև։ 1874 ի պաշտօնական մարդահա-մարին համեմատ, Ռամպոճ կազ-մուննակէ 945934 բնակիչ, յորս կան 106764 Հնեայիք. յոյժ բարեբեր երկիր մ'է։ Տարածութիւնն է 100, 000 քառակուսի մեթր։

ՍՏՂ ԵՒ ՍՏՂԻ

××× Բեւեռի գողցիներուն ըստա-ցուիեան եղանակը պիտի փոխուի, որ յարդ թղթէ լապտերներով կը լինէր։ Այդ լապտերները քառան-կիւն վանդակներու կնմանին, երկներանդ թուղթերով ծածկը-ուած և տան դրան առջև կախ-ուած։ Այդ տեսակ վանդակներու մէջ ընդհանրապէս 2–3–4 պզտիկ մեղրամոմ վառել սովորութիւն է։ Այդ մոմերու թիւը տան տիրոջ հարստութենէն կախումն ունի, և դրեթէ միշտ կէս գիշերէն ետքը կվառուին, վասն զի այդ պահուն Մանսարիններն, ոստիկանութեան պաշտօնեայք և ղինուորականք պալատ կերթան։ Ըստ վաղեմի սովորութեան, Զինոյ կայսրը կէս գիշերէն յառաջ չընդունիր իր նախարարներն ու պաշտօնեայնե-րը։ Զինական կառավարութիւնն այժմ Բէյքինի մէջ գտնուող վա-ճառականի մը յանձնած է՝ վտ-ղոցները քարիւղով լուսաւորելու միջոցները գործադրել։

×× Փոքրիկ տղայոց ժամացոյցներ։

Ամէն գործն օր յօրէ կզարգա-նայ ի Փարիզ, ուր այժմ երեք գործարան կայ, որոց իւրաքան-չիւրը ժամը 3000 հատ կրնայ յիշ-եալ ժամացոյցներէն։ 1863 ին, Փա-րիզի մէջ միայն երեք գործարա-նատեարք կային, որ ունէին հա-զիւ 50 գործաւոր. իսկ այժմ եօթը մեծ գործարանատեարք ունին 100 գործաւոր, որ միայն ժամացոյց կշինեն, և այս ժամացոյցներէն կըբե-նան լարուիլ ու բանիլ, Ամէն գոր-ծը ծաղկեցնողն է կոնի՝ որ 1865 ին մեքենայի դրութեան վերա-ծեց, և այժմ ունի ահագին գոր-ծարան մը։ Կղարմանայ մարդ սոյն գործարանը այցելած ժամանակ, ուր անընդհատ, ամբողջ տարին, բայ ի կիրակի օրերէն, օրը 30000 հատ, այսինքն ժամը 3000 հատ տղայական ժամացոյց կպատրաս-տուին։ Ամէն թիւը՝ բոլոր Փարիզի մէջ պատրաստուածներուն մէկ երրորդ մասն է։ Ամենահասարակ ժամացոյցներն, որ մեծ քանակու-թեամբ ծախուած տեսնեն երկու սան-դիմ, և փոքր քանակութեամբ 5 սանդիմ կարժէ հատը, ձեռքէ ձեռք քսան անգամ ելլի կանցնին։ Ընդհանրապէս միայն Փարիզի մէջ օրը 100000 հատ կը շինուի, որոց տասներորդ մասը Դաղղիոյ մէջ կսպառի։ Տղայական խաղալիկ ժամացոյցներու այս առ-ևտուրը մէկ միլիոն ֆրանքէն ա-ւելի կլինի։

×× Ամբողջ աշխարհի վրայ ընդհա-նուր հաշիւը։ — Իրարու հետ քաղաքական յարաբերութիւն ու-նեցող տէրութեանց մէջ 1879 ին, միջին հաշիւով 8250 միլիոն ֆրար դրկուած է, 4900 միլիոնը՝ նամակ, մնացեալը տպուած թերթեր, վա-ճառաց օրինակներ, լրագիրներ, և այլն։ Եւրոպայի քաղաքական յա-րաբերութիւններն ամենէն շատ ե-ղած են, այսինքն 5614 միլիոն, յետոյ Ամերիկա՝ 2366 միլիոն, Ա-սիա՝ 205 միլիոն, Աւստրալիա՝ 73 միլիոն, և վերջապէս Աֆրիկէ՝ 12 միլիոն ֆրար։ Միջին հաշիւով իւ-րաքանչիւր մարդու (երկրագնդիս բնակչաց թիւը 1400 միլիոն հաշ-ուելով) կհինայ 5, 9 ֆրար, որոց 3, 5 նամակ և 2, 4 տպեալ թուղ-թեր։

×× Ամբոխական ձգձգիներու տե-ւողութիւնը տարուէ տարի ընդար-ձակուելու վրայ է Փարիզի մէջ։ 1848 ին, արուեստական ծաղիկներ շինող գործարանները 250 էն աւե-լի չէին, կաշխատէին 1800 ի չափ գործաւոր և գործաւորուհիներ. 1855 ին, գործարանաց թիւն 1000 ի կհասնի և գործաւորաց թիւը 8–10 հազարի։ 1862 ին, արուես-տական ծաղիկներու առևտուրն առաւել ընդարձակուելով, գոր-ծարանաց թիւն 2000ի և նոյն գոր-ծով զբաղող գործաւորաց թիւը՝ 30000 ի հասած է. քանի մը վա-ճառատուն՝ որ օտար երկրաց հետ յարաբերութիւն հաստատե-ցին՝ սոյն վաճառաց համար, այժմ տարին կէս միլիոն ֆրանքէ աւելի վաճառք կարտադրեն։

× Գաղղիական լրագրն օտար երկիրներ տարածելու նպատակ ունեցող գաղղիական ընկերու-թիւնն ամենայն փութաջանու-թեամբ կաշխատի ի գործադրու-թիւն նպատակին։ Ի Թունուզ 4000 բնիկ տղայք կուսանին այս լե-զուն, և ընկերութիւնը պիտի կըբ-նայ երկու տարւոյ մէջ 60,000 ֆը-րանք յատկացնել։ Ի ձեղայիը գեր-քեր, մրցանակներ և չքանշաններ կուտայ բնիկ տղայոց. այս երկրին մէջ 460 հազար մահմետական տղայոց մէջէն միայն 3000 ը գաղ-ղիական կրթութիւն կընտանան։

× Գաղղիոյ կառավարութիւնն ի վաճառ հանած է արքայական ու կայսերական գերդաստանաց ադամանդեայ զարդերն։ Առնց մէջ կը գտնուի Ռէժան անուան-եալ ադամանդ մը, որոյ համար 400 հազար անգղիական լիրա ար-ժէք դրուեցաւ 1791 ին, և այժմ կրկնապատիկ կարժէ եղեր, բայց կառավարութիւնը կէս միլիոնով կը չատանայ՝ գնող չգտնուելուն համար։

× Վիճակագրէ մը կտեղեկա-նանք, թէ 1881 տարւոյ մէջ 24 անձինք ի մահ դատապարտեցան Անգղիոյ և Կալլէսի երկրին մէջ, (ի բաց թողլով Սկովտիան և Իռլան-տան)։ Առնցմէ 13 ին պատիժը ցկեանս ղղիայակալ աշխատու-թեան փոխուեցաւ, և 2ին՝ ցկեա-նըս բանտարկութեան։ Մնացեալք ի կախաղան հանուեցան։ 1882 ին ի մահ դատապարտեցան 22 ան-ձինք, որոցմէ 14ն ի կախաղան հանուեցան։ 1883 ին 23 անձինք ի մահ դատապարտեցան, որոցմէ 15ն ի կախաղան բարձրացան։

×× Այլ մէ իրաւունք ունի՞ իւր կնոջ նամակները բանալու։ Ի Քոնըքիէնները (Դաղղիա) բնակեալ մարդ մը՝ որ կասկած ունէր թէ կինն ապօրէն յարաբերութիւններ կը տածէ սպայի մը հետ, օր մը երբ տեսաւ որ նամակ մը կձգեր թղթատարական տուփին մէջ, թղթատուն մտաւ, համոզեց պաշ-տօնեային թէ ինք սխալմամբ ձը-գած էր զայն, և յաջողեցաւ ձեռք անցուցնել նամակն։ Ուզղակի դա-տարան դիմեց, և կնոջմէն բա-ժանում խնդրեց։ Բայց երբ վճռ-տաբանը կպատրաստուէր կարդալ նամակը, կնոջ փաստաբանն՝ պըն-դեց թէ այրն իրաւունք չունէր ձեռք անցուցնել կնոջ նամակն ա-ռանց հաւանութեան այն անձին առ որ ուղղուած էր, թէ քանի որ խարէութեամբ ստացած էր զայն, ոճիր մը գործած էր, և թէ հետևապէս այսպիսի ապօրէն կեր-պիւ ձեռք բերուած նամակ մը պէտք չէ կարդալ։ Դատարանն, յետ խորհրդակցութեան վճռեց «Նկատելով որ, սկզբամբ ամէն թղթակցութիւն անբռնաբարելի է, և թէ ներելի չէ մտանաւոր նամակ մը հրապարակել առանց հաւանութեան այն անձի առ որ ուղղեալ է նամակն. բայց այսպէս չլինելը երբ խնդիրը գաղտնի թըղ-թակցութեան մը վրայ է, որ վտ-խանակուած է ամուսնացեալ կնոջ մը և երրորդ անձի մը մէջ. նկա-տելով որ այրը պահապան է ա-մուսնական պատուոյ, և իրաւունք և մինչև իսկ պարտք ունի հսկել այդպիսի թղթակցութեան մը վը-րայ և ի հարկին գրաւել զայն, դեթ կինը պաշտպանելու համար նորա սխալմանց դէմ. նկատելով որ նամակը ձեռք բերելու համար ամուսնոյն գործածած միջոցը պատժելի հանգամանք մը չունի, և թէ սկզբամբ իրաւունք ուներ որ և է անձի մը ձեռքէն ետ առ-նուլ նամակ մը զոր գիտեր թէ իւր կինն գրած էր՝ ապօրէն յարաբե-րութիւններ տածելով, հետևապէս դատարանը կը վճռէ, թէ ձեռք բերուած նամակը կրնայ կարդալ ուիլ առաջին առեներ»։ Նամակը կարդացուեցաւ, կինոջ անհաւա-տարմութիւնն ապացուցուեցաւ, և երեք ամիս բանտարկութեան և ամուսնէն բաժնուելու դատապար-տեցաւ, ըստ պահանջման առն։

ՕՍՄԱՆԵԱՆ ԿԱՅՍԵՐԱԿԱՆ ՊԱՆՔԱՅԻ ԲԱԺՆԵԱՏԱՐԱԳ

Օսմանեան կայսերական Պան-քայի բաժնետարագ ընդհանուր ժողովին գումարեցաւ ամսոյս 23 ին ի Լոնտոն, և որոշեց՝ 1883 տարւոյ գործողութեանց համար, իւրա-քանչիւր բաժնեթղթի 1 անգղիա-կան ոսկի, (օսմանեան ոսկի 1. 10) շահաբաժին տալ։ Այս վճարումը տեղի պիտի ունենայ յուլիս 1 էն սկսեալ, երբ թիւ 17 և 18 կտրոն-ները ներկայացուին օսմանեան պանքային, ի Կ. Պոլիս, Լոնտոն կամ Փարիզ։

—

ՊԼՋՃԵԱՆ ԱՄԻՐԱՑ

Թանդարան ժողովրդեան ա-նուն օգտակար հանդիսին խմբա-դիր-Տէր Մեծ. տոքթոր Մ. Բ. Իւթիւճեան էֆէնտի՝ վերջին տետ-րակաւ հրատարակած է ազգային անմահ բարերար Պէշճեան Ցա-րութիւն Ամիրայի կենսագրութիւ-նը, կարելի եղածին չափ մանրա-մասնաբար։

—

ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԹԻՒՆ

ՄԻԱՑԵԱԼ ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆՑ ՀԱՑՈՑ

Ն. Տէր Դ. Լանդրեանց

ՄԱՅՐԵՆԻ ԼԵԶՈՒ Ա. ՏԱՐԻ

Աբբենարան եւ սկզբնական ընթերցա-րան փոքրահասակ մանուկներու համար

Եօթներորդ տպագրութիւն

Կը գտնուի ամէն գրավաճառ-աց քով. կեդրոնատեղին է Հա-յոց Միացեալ Ընկերութեանց գը-րատեւնեակն, Կալաթա, Կէօչէ օղ-լու խան, թիւ 12։

Հայոց Միացեալ Ընկերութեանց կնի.քը չկրող օրինակներն անվա-ւեր են։

ՄԵԾ ՅԱՂԹԱՆԱԿ ԴԻՏՈՒԹԵԱՆ

ԱՆԹԻՒԲԻԼԼԻԹԻՒՄ

Ի պաշտօնէ քննուած, ճանչ-ցուած, եւ բժշկական կաճառներէ ընդունուած ու վաւերացուած դեղ մ'է, որ ամենապարագայի մէջ ճշդիւ եւ կատարելապէս կբժշկէ ԼՈՒՍՆՈՑՈՒԹԻՒՆԸ (էքիւէրսի), ինչպէս ուրիշ չզային հիւանդու-թիւններ։ Այս դեղն յոյժ օգտա-կար է նաեւ այն անձանց համար, որք վատ սովորութեամբ հնթա-կայ եղած են չզային տկարու-թեան։ Միլիոնաւոր անտագեալք սոյն դեղով առողջացած են, եւ տեղական ու օտարազգի թերթք հրատարակած են։

Վնաս չհիշէ բաղկացեալ մնուկի մէջ ամիսոպեալ կզրկուի, եթէ 25 ֆրանք զրկուի Թղթատարու-թեան միջոցաւ։ Յաջողութիւնն ապահովեալ է. միայն արատքոյ կարգի պարագայից մէջ դեղը կըբ-կին առնուլ պէտք է։

Ուղղուը պարտի գրել ի կեդրո-նական մթերանոցն, առ

Dr. Kirchner
Berlin NW, Brücken-Allee 34

ՀԱՑՐԱՊԵՏՈՒԹԻՒՆ
ՀԱՅԱՍՏԱՆԵԱՑ
ԱՌԱՔԵԼԱԿԱՆ Ս. ԵԿԵՂԵՑԻՈՑ
ԵՒ
Ս.ՂԹԱՄԱՄԲ ՈՒ ՍԻՒՆ

Գեր. Տ. Մատթէոս եպիսկոպոս Իզ-միրլեան գրած է Հայաստանեայց Ս. Ե-կեղեցւոյ ընդհանրական հայրապետու-թեան, եւ Աղթամարայ ու Սոյ կա-թողիկոսութեանց հաստատութեան, իրաւասութեան եւ պարտուց ու պաշ-տամանց վրայ, պատմութեամբ՝ ար-ձանագրութեամբ եւ հին ու նոր վա-ւերական պաշտօնագրովք հաստատե-լով զամենայն։ Ընթերցողն լիուլի ծա-նօթութիւն կառնայ Հայաստանեայց Հայրապետութեան եւ Աղթամարայ ու Սոյ անցեալ եւ ժամանակակից վիճա-կաց վրայ։ Անչուշտ եմք, թէ մեծ կարեւորութիւն ու օգտակարութիւն ունի այս հրատարակութիւնը, մանա-ւանդ ներկայ ժամանակիս մէջ, յորում ամենայն Հայոց Հայրապետութեան գերագոյն գահն թափուր կը դանուի, Սոյ կաթողիկոսական խնդիրն կը յուզուի գեռ եւ Պալաժենիայի բարե-փոխութեան վրայ կխօսուի։ Գեր. Իզ-միրլեան քալ հետազօտած ու խմաս-տասիրած է զայս ամենայն, եւ լուս-աւոր ծանօթութիւններ կրնծայէ հե-տաքննին Հայոց։ Գրքին սկիզբը դըր-ուած ցանկը աչքէ անցուողն պիտի տեսնէ, թէ որչափ նշանաւոր անդրեր նչանակեալ են խնամով, եւ քանի՛ նը-ւիրական ու մեծարելի է Հայկական հարստութեանց միակ միացորդն եղող Հայրապետութիւնն։ Կարժէ, որ ամէն Հայ ունենայ հատ մը. կարժէ որ ամէն Հայ Թանգարանի մէջ պլնաւոր տեղ մը բռնէ այս Գիրքը։

Կրնան ի լրագրոյս Գրասենեակը, Պոլիս Պալըզ-բազար Նաֆիյէ-խան վե-րի յարկ թիւ 16. Պաղչէ-գարու Ջը-բաւճառ Պօղոս աղայի խանութը։ Կը բաղկանայ 1300 երեսներէ։

PILULES HOLLOWAY
ԴԵՂԱՀԱՏՈՒԿ ՀՈՒԼԼՕՈՒԷԻ

Լնարգի, ստամոքսի եւ աղիքներու ամեն տեսակ անկարգութեանց համար խիստ ընտիր է սոյն դեղահատը, ամեն չզային ակարութեան ուժգնավութեան եւ սիրտութեան համար. կը ջնջէ եւ անհետ կընէ ամեն տեսակ անչափաւո-րութեանց հետքերը։ Սրտի եւ երիկա-մանց վրայ օգտակար ազդեցութիւն մը ունի. արիւնը մաքրելով՝ նորա խան-գարեալ վիճակը կը կանոնաւորէ եւ դրդռելով կենսական գործարանները կը զօրացնէ։ Իւր դեղական մեծ ազդե-ցութեամբ սրտախառնութիւն, կծու-ութիւն, մաղձային հիւանդութիւններ, որովայնի մէջ լցուած կաղեր, գլխի ցաւեր կվանէ, մարսողութիւնը կյա-ջողեցնէ, եւ մարմինը մաքրուելով բո-լոր այն աղտեղութիւններէ որ չատ անգամ զանազան հիւանդութեանց ըս-կզբնապատճառ կըլլան, առողջ ու-ժեղ եւ բնական դիրքը կզգենու։

ONCUENT HOLLOWEY
ՍՊԵՂԱՆԻ ՀՈՒԼԼՕՈՒԷԻ

Մարթային հիւանդութիւն եւ վերք բուժելու մասին ունեցած պալատա-կան յատկութեանցը չհաւասարիր բը-նաւ ուրիշ դեղ մը։ Հին կամ նոր թու-նաւոր վերքեր, ուռկաք, քաղցկեղ (չի-բբենէ), սրունից եւ ստեանց վերքեր կամ բոլորովին կանցնին եւ կամ կլա-ւանան։ օգտակար է նաեւ հարբուխի, հաղի, սրտի բաբախման, մանաւանդ յօդացաւ (եէլ) ըսուած հաւանդութեան, իւր կազդուրիչ եւ զօրաւոր ազդեցու-թեամբը խոյլ (ըբռճա) հիւանդութեան ապահանիչ զօրութիւնը ինչ ասելիան որ ըլլայ կը դիմագրաւէ։

Այս դեղերուն գործածութեան ե-ղանակը նչանակուած է իւրաքանչիւր տփի վրայ, որ կգտնուի ամեն դեղա-վաճառներու քով, եւ մանաւորապէս Պաղչէ-գարու Թաշ-խանի կողմերը Պ. Գասպարեանի դեղարանը, Թիւ 7, կը ծախուի։

Աւելի առնել ուզողը կը հրաւիրուի առ հեղինակն ազբթօր Հոլլօուէ Լոն-տոն Օքսֆօրտ փողոց թիւ 533։

ՏՆՕՐԻՆ ԵՒ ՏԻՐ
Հ. Ս. ԱԼԱՃԱՃԵԱՆ

ՏՊԱԳՐ. Ս. Ղ. ՊԱՐՏԻԶԱՆԵԱՆ ԵՒ ԸՆԿ.
Բիզա-փաշա խան թիւ 3